

III. Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik

Dialog der Sprachen Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht

**ДІАЛОГ МОВ – ДІАЛОГ КУЛЬТУР.
УКРАЇНА І СВІТ**

III Міжнародна наукова Інтернет-
конференція з українистики

München 1. – 4. November 2012

INHALT

Vorwort	24
S P R A C H E	
Roman Abramov	26
Zum Problem der Felinonymie als besonderer Subkategorie der Onomastik	
Hryhorij Arkušyn	31
Dialektsprecher versus Dialektologen (über den Status der Brester-Pins'ker Mundarten)	
Tetjana Becenko	38
Universalismus in der textuell-bildhaften Gestaltung der volkspoetischen Werke als Phänomen der Folklore- und Liedkultur	
Valerij Bohdan	49
Äquivalenz von Einheiten unterschiedlicher Ebenen: der formale Aspekt verknüpfter Konstruktionen und Hauptsätze in der modernen ukrainischen Sprache	
Natalija Verbyč	57
Intonation beim wissenschaftlichen Vortrag	
Svjatoslav Verbyč	69
Namen deutscher Siedlungen in Galizien (historisch-linguistischer Aspekt)	
Julija Voronina	83
Genrespezifik ideolektaler und traditioneller Transformations- und Vergleichskonstruktionen bei Marija Matios: der Genderaspekt	
Ol'ha Hrycenko	100
Besonderheiten in Phonetik und Rechtschreibung des Almanachs „Snip“	
Nina Danyljuk	114
Lexik mit nationalem und kulturellem Inhalt im Unterricht Ukrainisch als Fremdsprache	

З М І С Т

Передмова	25
МОВА	
Роман Абрамов	26
До проблеми фелінонімії як окремого підкласу ономастики	
Григорій Аркушин	31
Діалектоносії проти діалектологів (про статус берестейсько-пінських говірок)	
Тетяна Беценко	38
Універсализм текстово-образної організації народнопоетичних творів як феномен фольклорно-пісенної культури	
Валерій Богдан	49
Еквівалентність різнорівневих одиниць: формальний аспект приєднувальних конструкцій і складних речень в сучасній українській мові	
Нагалія Вербич	57
Інтонація наукової доповіді	
Святослав Вербич	69
Назви німецьких поселень у Галичині (історично-лінгвістичний аспект)	
Юлія Вороніна	83
Жанрова специфіка ідіолектних та традиційних трансформованих порівняльних конструкцій Марії Матіос: гендерний аспект	
Ольга Грищенко	100
Фонетико-правописні особливості альманаху «Сніп»	
Ніна Данилюк	114
Лексика з національно-культурним змістом у курсі української мови як іноземної	

7. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. (2003). *Стилістика української мови*. Київ.
8. *Новый энциклопедический словарь*. (2007). Москва [НЭС].
9. *Новый философский словарь*. (2001). Москва [НФС].
10. Ожегов С.И. (2008). *Словарь русского языка*. Москва.
11. *Словник іношомовних слів*. (2000). Київ.
12. *Сучасний словник-мінімум іношомовних слів*. (2005). Київ.
13. *Українські народні думи та історичні пісні*. (1990). Київ.
14. *Философский энциклопедический словарь*. (1989). Москва.
15. Чабаненко В.А. (2002). *Стилістика експресивних засобів української мови*. Запоріжжя.

ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ РІЗНОРІВНЕВИХ ОДИНИЦЬ: ФОРМАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПРИЄДНУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ І СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Валерій Богдан
(Україна)

У роботі розглянуті схожі й відмінні, облігаторні й факультативні риси формальної організації приєднувальних конструкцій і складних речень. Розширена класифікація приєднувальних частин у приєднувальних конструкціях, запропоновані критерії відмежування приєднувальних конструкцій від інших складних синтаксичних одиниць. Зроблено висновок про еквівалентність різнорівневих одиниць – приєднувальних конструкцій і складних речень – з погляду їх стройових основ.

Ключові слова: приєднувальна конструкція, базове висловлення, приєднувальна частина, приєднувальний сполучниковий засіб, складне речення.

THE EQUIVALENCE OF UNITS AT DIFFERENT SYNTACTIC LEVELS: FORMAL ASPECT OF ADJOINING CONSTRUCTIONS AND COMPOSITE SENTENCES IN MODERN UKRAINIAN

Valeriy Bohdan

The paper focuses on similar and distinctive, obligatory and optional peculiarities of the formal organization of adjoining constructions and composite sentences. The classification of adjoined parts in adjoining constructions is expanded. Structurally, the adjoining constructions and composite sentences are considered to be equivalent units at different syntactic levels.

Keywords: adjoining construction, base utterance, adjoined part, adjoining conjunction, composite sentence.

Among the arduous tasks of modern linguistics one of the leading ones is a comprehensive study of text as a maximum unit of language activity. This global problem cannot be solved successfully without conducting research on different text components – their structure, semantics, pragmatics, function and regularities in their connections. Among the most important text units there are two that stand out: composite sentences and adjoining constructions (AC) with adjoining connective words (CW), which are homonymous to coordinating and subordinating conjunctions. These composite sentences and ACs are the object of our research.

Despite the great interest of scholars in textual problems, there is a great lack of papers dedicated to the study of ACs and the criteria for their dissociation from composite sentences, the different types of adjoining that exist, and, especially, parcelling. Nevertheless, modern linguistic research in that direction has made it possible to learn (with the help of a text) those functions and regularities of a language that can only be revealed by the studying of linguistic units in textual segments that are bigger than a sentence (Туралева 1999, 17).

For this paper research was conducted on common features of formal structures of ACs and composite sentences so as to be able to determine the peculiarities of their functioning. The comparison of a formal arrangement of an AC and a composite sentence will mainly be based on complex sentences (CS), which are more demonstrative for our study because they are much more diverse in structural terms than compound sentences.

The similarity in terms of form, semantics and executable functions between CSs and ACs led to the fact that some researchers did not see much difference between them. Linguists hold widely differing views on ACs. We call an AC a two-component text unit divided by an external punctuation mark (that divides sentences) into two parts that have a fixed position – an autosemantic base utterance (BU) and synsemantic adjoined part (AP). And that AP forms a separate sentence that is connected with a BU by a CW, which determines the ease of an AC's syntactic singling out in a text. For example:

(1) *Ти повинна вийти на сцену – там твоє місце*^{BU}. *А*^{CW} *все інше на ньому*^{AP} (Сенічкін 2012).

In this paper, an AC with CW and CSs are considered as variable units at various syntactic levels (text and sentence levels respectively). In this article, 'variability' is understood in broad terms to mean the ability of language units to change, but not necessarily keep an identical meaning (Беляева 2004, 4).

When considering grammatical principles of ACs and CSs, linguists have pointed out certain external isomorphism of the syntactic structures of their models, which include: 1) the presence of two parts in their composition (BU + AP) in an AC and a main clause/clauses and a subordinate clause/clauses in a CS that can be characterized by a contact representation, a direct or an inverted word order; 2) primary function of one part (a BU and a main clause) in relation to another, dependent one (an AP and subordinate clause; 3) the existence of predictable / unpredictable connections in CSs and two classes of ACs that are

related to them – 'shifted', the parts of which are incompatible in content and cannot form a CS, and those in which an AP is compatible with a BU in the plane of content, and its transformation into a CS is possible; 4) the simplicity of identification of an AP and a subordinate clause in the text due to the presence of an AC in their initial position; 5) the possibility of the existence of both units in the form of elementary and non-elementary structures.

The differences between an AC and a CS are seen in: 1) the different types of syntactic relations between the parts of an AC and a CS (adjoining and subordinate respectively). The use of an AP after a long pause focuses attention on it and thus significantly increases both the role of the pause and pragmatic effect of an AP, which results in: a) a vividness of intonation and an abruptness of an AP; b) the acquisition of new meanings and expressiveness by an AP that are not characteristic of a subordinate clause; 2) the impossibility for a CS to have a syntactically dominant or dependent word in the other composite sentence, while such syntactic relations exist between the components of an AC, similar to those relations that exist among formally independent sentences; 3) the existence of both free and fixed part order in a CS and a strictly fixed order in an AC (a BU + an AP) that does not deny (unlike in a CS) the possibility of an existence of distant grammatical and semantic relations between the parts of an AC and 4) the impossibility for an AC to be included in the structure of a CS and vice versa, the possibility for a syntactic unit similar to a composite sentence to be part of an AC structure; 5) punctuation marks between their parts: a comma, a dash, a colon, a semicolon or no punctuation in a CS, and a period, a question mark, an exclamation mark and a stage direction in an AC. The common punctuation mark for both units is three dots. A CW that has strong connecting and anaphoric properties helps to distinguish an AC from other types of adjoining at the sentence level as well as from other units at a text level.

We support the idea that some communicatively important information can be transmitted by both a subordinate clause of a CS (Шульжук 2004) and an AP in an AC (Дмитренко 2002, 10; Коцюбовська 2002, 57; Пустовар 2006, 40), and that makes them equal in significance to a main clause / BU. For the first time we have singled out these kinds of APs that are equal in importance to Bu's) not only semantically but also formally, i. e. they are structurally integral elements of an AC. For example:

(2) *Правду не порохуєш відсотками, тому вона абсолют^{BU}. А об'єктивність лише критерій^{AP}. Відтак другу виміряють, а першу відстоюють* (В'ятрович 2012).

The attempt to eliminate the AP (*А об'єктивність лише критерій*) from the AC leads to a semantic inconsistency of the BU in the following (after the AC) sentence (*Правду не порохуєш відсотками, тому вона абсолют ... Відтак другу виміряють, а першу відстоюють*).

The researchers studying ACs in many languages agree that the lower bound of a BU and the upper bound of an AP are always easy to identify due to the mandatory formal indicator – a CW. As far as a BU is concerned, all scholars

are in agreement that it is autosemantic as well as structurally and intonationally complete (Богдан 2011, 11, 19; Ринберг 1987, 13), which can be seen in syntactic structures of different sizes. When analyzing APs no one denies that separate words and word combinations can be joined to a BU, but the statement that they are members of the previous sentence (a BU) (Гаїбова 1973, 9-14; Малахов 1985, 85, Шалимова 1971, 15) has attracted constructive criticism. For example, according to Vira Rinberg, an AP resembles a sentence part, but in accordance with its syntactic and communicative purpose an AP does not have its distinctive characteristics, among which are semantic and intonational independence (Ринберг 1987, 18).

There is a genuine difference of opinion among scientists as to the naming of APs that are larger in size than a word combination: a sentence (step / complete / incomplete / distinguishing / simple / composite) (Бабайцева 1997, 57-58, Гаїбова 1973, 9-14; Дудик 1973, 200-202), a subordinate clause with a correlate, a specific incomplete sentence of a transitional type (from a sentence part to an incomplete sentence (Попова 1953, 122), and a predicative unit of a different structure (Малахов 1985, 85). In our view, such an assessment of an AP is not justified because any sentence must be notable for an external autonomy and be able to act outside a context as a complete segment of speech (Білодід 1972, 14). Comparing this definition of a sentence with a universally recognized provision that concerns AC's (an AP semantically depends on the previous component (a BU) since it is generated by it and cannot exist without it), we have reached the conclusion that they are complete opposites. While classifying an AP it can only be said that according to its formal features it may coincide with a composite sentence, however it cannot be a composite sentence *per se*.

The interpretation of an AP as a predicative unit has also been justifiably criticized because a predicate relationship can exist among predicative units only within a sentence, and within an AC the relations between its parts can only be adjoining ones (Білодід 1972; Ринберг 1987; Шалимова 1971, 24).

Observations made with the help of text material in Ukrainian reveal both a linear (consecutive) and a parallel adjoining of an AP. A linear adjoining takes place when a BU is closely connected by its content with an AP that consists of one part. At a sentence level we can draw an analogy with a CS with an elementary structure (with one subordinate clause). A parallel adjoining, which is more characteristic of multicomponent APs, correlates to non-elementary CSs (with two or more subordinate clauses). This type of adjoining is sometimes contrasted with a consecutive one as a widening by a syntactically homogeneous component as opposed to a widening by a syntactically dependent component (Пронь 1971, 145-146, Шафіро 1965, 9-10). It should be noted that we do not fully share this view since an AP is in any case syntactically dependent on a BU.

Taking into consideration the size of the added component (an AP) linguists single out the following variants of it: a) simple ones – word forms (example 3), word combinations (example 4), units structurally similar to elliptical

predicative units (example 5), complete predicative unit (example 6) and b) complex ones – with several predicative units in the form of a CS (Example 7) or a sequence of sentences:

(3) *Вона підійде до мене і каже: "Піди пообідай, а потім скільки хочеш дуйся на мене"^{BU}. Але пообідай^{AP} (Ступка 2012).*

(4) *Відтак через "єднання" ми втратили унікальну можливість політичного переэвантаження^{BU}.*

Але досить про минуле^{AP} (В'ятрович 2012).

(5) *Отака, друзі, дурня на високому рівні^{BU}. А на нижчому – взагалі повна шишука^{AP} (Винничук 2012 б).*

(6) *Ви одразу побачите, наскільки ростиме Ваш рейтинг, від добрих справ, а не спекуляцій та маніпуляцій на мовний баталіях^{BU}.*

Але поїзд уже пішов^{AP} (Корчинський 2012).

(7) *Ні, спеціально на той розпродаж ми не їхали, але проїжджаючи неподалік, забігали і цікавилися, що ж тут такого доброго за пів ціни можна придбати^{BU}.*

Але щоразу виявлялося: те, що за півціни, уже продалося, зате ще діють знижки на 5 і навіть – яка радість! – 7%^{AP!!!} (Винничук 2012 а).

Researchers point to the possibility of adjoining being possible after a BU in a syntactic unit of any size up to a composite syntactic unit (Баталова 1974, 2; Дудик 1973, 13, 200-202; Кобзев 1969, 35-48). Developing this idea, we offer a more detailed classification of multicomponent APs, arranging ACs that have such APs according to the classification of CSs with several subordinate clauses and composite sentences with various types of syntactic relations. ACs with multicomponent APs can have (similar to non-elementary CSs and composite sentences) various types of syntactic relations of different sizes (the number of 'sentence parts') and depth of structure (the number of levels of division into parts). Thus, we single out basic ACs (elementary, formally indivisible: BU + CW + AP) and derivative ACs (non-elementary, compound: (BU + CW₁ + AP₁ + CW₂ + AP₂ + CW₃ + AP₃ ... + CW_n + AP_n). Among derivative ACs, we single out the following: 1) APs similar to the consecutive (stage) subordination, 2) APs similar to collateral subordination (homogeneous, heterogeneous and mixed), and 3) ACs with relationships among their different parts similar to those that exist in a composite sentence with various types of syntactic relations. At the same time, the dominant part in relationships between a BU and an AP is the adjoining relationship, and all the other possible ones 'overlap' it. For example:

(8) *Я виріс в оперному театрі, батьки мої співали і вся родина співала^{BU}. А вона – балерина^{AP₁}. І ми собі так сидимо, обговорюємо різних тенорів і мецо-сопрано, і кажемо, що ми, може, й марно прожили ці 44 роки і не розбіглися^{AP₂}. Хоча на початку життя ми і заяву подавали на розлучення^{AP₃}. Але, слава Богу, вистачило розуму^{AP₄} (Ступка 2012).*

In this example the relations between the BU and AP₁ are manifested with the help of CW₁ A (external level of division), between AP₁ and AP₂ with the help

of CW₂ I (internal level of division), between AP₂ and AP₃ – CW₃ Хоча, and between AP₃ and AP₄ – CW₄ Але. Close lexical and semantic relations of the complex structure components eliminate the attempts of their transformation (we cannot remove any of the APs from the AC or change their order without loosing internal semantic coherence among them. We have correlated this consecutive adjoining at a textual level with the CSs that have stage (consecutive) subordination (at a sentence level).

The ACs in the following examples are similar to the CSs with homogeneous, heterogeneous and mixed subordination.

(9) (a) *Я це роблю тому, що в мене дома є дружина, яка від мене цього вимагає*^{BU}. *Що в мене дома є троє дітей, які в мене спитують: "Тато, а чому ти цього не зробив?"*^{AP}" (Тягнибок 2012).

(b) *Я був готовий пробачити їм усе*^{BU}.

І непричетність до цієї країни^{AP}₁. *І небажання розмовляти її мовою*^{AP}₂. *І безконечне потрапляння в позафутбольні новини з усілякими "мазераті" та нічними клубами*^{AP}₃ (Андрухович 2012 а).

The relationships between components of the BU and AP in (9 a) – *що ...* . *Що ...* and among the APs in (9 b) – *I... I... I...* are of the same syntactic type. The reduction of any of the APs ((9 b) is the most demonstrative here) does not destroy the ACs semantically. It only withdraws information partially. It is possible to change the syntactic position of the APs in the AC without changing its semantics significantly. Among the clauses of a CS of this type coordinating relationships with the same functional load (in this case – enumeration) exist at an internal level of division. But such relationships cannot exist in structures with heterogeneous (parallel) collateral subordination among their parts due to the fact that several APs are in several different semantic and syntactic relationships with a BU. The analogue of a CS of this type is the AC in (10).

(10) *Навіщо такій країні міжнародні аеропорти*^{BU}?

Отож варто літати, поки літається^{AP}₁. *Поки новий аеропорт не почав сипатися*^{AP}₂. *Тому я і рвону з незнацька до Барселони*^{AP}₃ (Андрухович 2012 б).

All the APs are introduced by the CWs of different syntactic types: AP₁ is introduced by *Отож* (the equivalent of a consequence clause), AP₂ – by *Поки* (the equivalent of a time clause), AP₃ by *Тому* (the equivalent of a purpose clause). AP₃ is formally connected to AP₂, but its content correlates not only with AP₂ but also with AP₁. It is even possible to change the places of both AP₁ and AP₃ without losing the semantic coherence of the whole AP. In addition, it is even possible to exclude any AP from the AC. In this case, the AC will only lose some additional information that does not significantly affect its adequate perception.

Another piece of evidence for the existence of universal relationships at different syntactic levels is the example below of an AC with these kinds of relationships among its parts which are the functional equivalent of those in a multicomponent composite sentence with different types of syntactic

relationships. For example:

(11) *"Думаю, все! Зараз почнетесь"*^{BU}. *І тут вона каже: "Я буду за тебе голосувати!"*^{AP₁}. *І вона мені пояснила, чому буде за мене голосувати*^{AP₂}. *Бо я є передбачуванім*^{AP₃} (Тягнибок 2012).

AP₁ and AP₂ are introduced with the help of CW *І* homonymous to the coordinating *і*. AP₃ – by *Бо* homonymous to the subordinating *бо*. The components are so closely linked together (both grammatically and semantically) that they are not interchangeable; even AP₁ and AP₂, which have an analogous coordinating relationship.

To sum up, we can come to the conclusion that non-elementary ACs with CWs can realize practically all the models of arrangement and all the semantic and syntactic relations that are characteristic of non-elementary CSs. ACs with SWs and composite sentences have equivalent structures, but in the text hierarchy they are on different syntactic levels – a textual and a sentence level respectively.

1. Андрухович Ю. (2012 а). *Вам сказано: успіх!* [Http://tsn.ua/analitika/vam-skazano-uspих.html](http://tsn.ua/analitika/vam-skazano-uspих.html).
2. Андрухович Ю. (2012 б). *Єврофінал*. [Http://tsn.ua/analitika/yevrofinal.html](http://tsn.ua/analitika/yevrofinal.html).
3. Бабайцева В.В. (1997). *Синкретизм парцеллированных и присоединённых субстантивных фрагментов текста // Филологические науки*. Москва.
4. Баталова И. К. (1974). *Квалификация высказываний с присоединением в аспекте актуального членения в английском языке*. Ленинград.
5. Беляева Т.В. (2004). *Варіантність і синонімія в умовно-наслідкових складних реченнях* Харків.
6. Білодід І. К. (1972). *Сучасна українська літературна мова: Синтаксис*. Наукова думка. Київ.
7. Богдан В.В. (2011). *Синтактика, семантика, прагматика англомовних приєднувальних конструкцій і складних речень з підрядним зв'язком*. Лондон-XXI. Донецьк.
8. Винничук Ю. (2012 а). *Країна Безглуздя*. [Http://tsn.ua/analitika/krayina-bezgluzdiya.html](http://tsn.ua/analitika/krayina-bezgluzdiya.html).
9. Винничук Ю. (2012 б). *Наймани брехуни*. [Http://tsn.ua/analitika/naymanibrehuni.html](http://tsn.ua/analitika/naymanibrehuni.html).
10. В'ятрович В. (2012). *Правда чи об'єктивність*. [Http://tsn.ua/analitika/pravda-chi-ob-yektivnist.html](http://tsn.ua/analitika/pravda-chi-ob-yektivnist.html).
11. Гайбова М.Т. (1973). *Присоединительные конструкции и их стилистические функции в художественной прозе (на материале английского языка)*. Москва.
12. Дмитренко В.А. (2002). *Структура, семантика и функции союзных форм связи в смысловых миниатюрах в современном английском языке*. Харьков.

13. Дудик П.С. (1973). *Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення*. Київ.
14. Кобзев П.В. (1969). *Присоединение и обособление // Хабаровский ГПИ. Уч. записки*. Хабаровск.
15. Корчинський Д. (2012). *Війна*. [Http://tsn.ua/analitika/viyna.html](http://tsn.ua/analitika/viyna.html).
16. Коцюбовська Г.А. (2002). *Приєднувальні конструкції: функціонально-текстовий аспект*. Дніпропетровськ.
17. Малахов С.В. (1985). *Присоединительные конструкции в большевистских листовках эпохи первой революции // Вопросы истории русского литературного языка XIX-XX вв*. Москва.
18. Попова И.А. (1953). *Неполные предложения в современном русском языке // Труды института языкознания АН СССР*. Москва.
19. Пронь Н.А. (1971). *Присоединительные конструкции в современном русском языке (на материале произведений К.А. Федина) // Вопросы истории и теории русского языка*. Калуга.
20. Пустовар О. В. (2006). *Номінативний і комунікативний аспекти парцеляції в сучасній німецькій мов*. Донецьк.
21. Ринберг В.Л. (1987). *Конструкции связного текста в современном русском языке*. Вища школа. Львов.
22. Сенічкін Р. (2012). *Після смерті чоловіка я сказала, що на сцену більше не вийду*. <http://tsn.ua/glamur/shou-biznes/sofiya-rotaru-pislya-smerti-cholovika-ya-skazala-scho-na-scenu-bilshе-viydu.html>.
23. Ступка Б. (2012). *Головне дотягти до 70-ти, а потім живи, скільки хочеш*. <http://tsn.ua/kultura/bogdan-stupka-golovne-dotyagti-do-70-ti-a-potim-zhivi-skilki-hochesh.html>.
24. Тураева З.Я. (1999). *Лингвистика текста на исходе второго тысячелетия*. Київ.
25. Тягнибок О. (2012). *Я не чорт з хвостом і не Тягнибак*. <http://tsn.ua/politika/oleg-tyagnibok-v-donecku-mi-legko-zrobimo-3-5.html>.
26. Шалимова Г.С. (1971). *Современный русский язык: Синтаксис. Присоединительные конструкции в современном русском языке*. Москва.
27. Шафиро М.Е. (1965). *Присоединение как явление речевого синтаксиса*. Саратов.
28. Шульжук К.Ф. (2004). *Синтаксис української мови*. Видавничий центр "Академія". Київ.